

K Ö N Y . . .

Irta: SZÉP ERNŐ

Nini. Uj dolog. Friss dolog. Reform.

Szinte nem hittem a szememnek.

Amit láttam most ennek a reklámszépségnek az arcán a plakáton.

Vannak ezek a reklám-eszmények, szörme-, puder-, parfüm-, toilleteszappan-, fogpasztaszépségek. A model, akit az a gyárral és művészettel megalkudott piktor a plakátra teremtett, valahol egy színházban görli, vagy egy divatházban mannequin, de úgy adja, mintha dáma volna, oly pompázatos, oly álmatag. De úgy is tesz, mint ha tündér volna, olyan gondtalan, hontalan mosollyal mered ránk, részletek és foglalások közt vacilláló szegény földi halandókra.

A gyalog loholás közt, míg várja az ember a sarkon a forgalmi rendőr intését, meg az autobusz és a kistaxi ablakából oda pillant az ember az óriási Szépségre, ki bizonyos cégek vagy gyártmányok érdekében büvöli a lakosságot lankadatlanul, napfénynél, villanyfénynél egyaránt. Lassan aztán ismerősünk lesz az ilyen szappangrófnő, meg puderhercegnő.

Mit láttam most délután könyörgöm. Ott az autobusz-megállónál a hirdetőoszlopon, ott egyik misztikus imádoztunk, a fogpasztakirálynő mosolyog a forgalom közepé. Hát annak a szemé alá, a rózsaszín orcájára három szabályos kövér könyecseppet rajzolt oda valaki plajbázzsal.

Könyeket, fülönfüggő-forma ovális könyeket, szépen egymásföle potyogókat.

Ez aztán ujság, nem? ezelőtt tudniük a névtelen huncut mindig bajuszt rajzolt oda a plakáton hódító primadonnáinknak, meg a reklám szépeinek az orra alá.

Mig az autobusz oda nem zötytyent, néztem, nézegettem azt a három, plajbásztól fakadt könyecseppet elfogódva.

Vajjon ki volt ez a forradalmár, aki bajusz helyett könyekkel szereli föl a plakát beauté-ját?

Valami groteszk volt ez a hermelines, drágaköszemű elkuzott ajkakkal, terror-erővel, világító fogsorral veszteg mosolygó bábarc a három könyecseppel. Valami beteg dolog volt.

Szerettem volna véletlenül látni azt az ipsét, aki a könyecseppet oda pocázta.

Talán nem is inasgyerek volt s nem humoros kis diák.

Nem az a nebuló volt, akinek mindig tréfára áll a feje.

Nem, ez nem csibész volt. Ez megbüntette a tündért, a démont, az istennőt, aki eszméletlenül, szívtelenül mosolyog a város töviskoszorus élete fölött.

Ez az ipse gürcülő magántisztviselő volt, bolttalan segéd volt, munkátlan ifjumunkás volt, kenyér, szerelem, álom és remény száműzöttje.

Ő is hirdetni akar, reklamírozni akar. Az élet könyeit hirdeti az a plakáton.

Ő nem a tegnap csibésze.

Nem; ő a ma fiatal mártirja.

A SZERELEM UTJA

Irta: FALU TAMÁS

I.

Portelek mindössze öt kilométernyire feküdt a járási székhelytől. A szó szoros értelmében feküdt. A völgyecske volt az ágya, s a fölé hajló kis erdő volt a takarója. Öt kilométernyire volt a járási székhelytől, mégis mintha egy egész más földgömbön forgott volna a végtelenben. A járási székhely élt, fejlődött, emberek méhkasa volt, vonatok száguldoztak át rajta, autók öltöztették porfelhőbe. Az alig öt kilométerre fekvő kis község pedig husz esztendő óta nem gyarapodott egy házikóval sem. Olyan volt, mint egy különös temető, melyben földel alá temetkeznek az emberek.

S minden azon mult, hogy nem kapott rendes utat.

Az a keskeny szalag, amelyik a székhellyel összekötötte, mindennek nevezhető volt, csak utnak nem.

Ha fagyott; járhatalanná tette a kátyu. Ha esett; kerékagyig süppedtek bele a kocsik. Nyáron pedig a feneketlen homok miatt a téli fagy és az őszi eső után vágyakoztak a fuvarosok.

A községi képviselő-testületben sokszor szóvá tették a lehetetlen állapotot.

— Be kell menni a főszolgabíró urhoz! — követelöztek az elégedetlenek.

— Hiába. Már voltunk.

— Akkor megyünk a megyéhez!

— A megye nem csinál a főszolgabíró nélkül semmit — lohasztották le a reményeket a pesszimisták.

— Valamit mégis csak kell csinálni!

— Persze. Várni kell.

— Várni bizony, — nevetett a rektor. — Jön egy jó forgószelel, elfujja az utat, akkor azután majd kapunk helyette másikat.

A főszolgabíró öreg ember volt. Már egy kicsit maradi is, nem szerette az ugynevezett rohamlépéseket a közigazgatásban. Mikor betöltötte szolgálatának negyvenedik évét, nyugalomba ment, s visszavonult a birtokára.

Uj ember került a helyére.

— Uj főszolgabírónk van! — adták tovább a jó hirt a portelekiek egymásnak.

— Uj ember, uj ut! — álmództak a forgalomba kapcsolódni kívánczók.

Az uj főszolgabírót egyszerre megkedvelte a járás. Nőtlen volt még, jókedvű, mozgékony, minden szépért és jóért lelkesedő fiatalember.

Hogy egy kicsit szerette a muzsikát, meg a szép asszonyokat, nem róttá meg érte senki. Elevenséget hozott a kaszinóba, bálók élére állt, vadászatokat rendezett. Pezsgés támadt, amerre csak megjelent.

Az uj főbíró a farsangzáró dominóbálon beleszeretett a községi orvos feleségébe.

A doktorné a legszebb asszony volt az egész járásban. Nagyon szép családi életet élt az urával. Két apró, szőke

gyerekük is volt, az egyik három-, a másik négyéves. Szerelemből ment az urához. Ez a szerelem az összes szakértő nénik és bácsik véleménye szerint örökké-tartónak, elkophatatlanak minősítették.

A főszolgabíró szerelme nagyon finoman, igen illedelmesen, egy boszton utolsó fordulójában jelentkezett.

A cigány leengedte álla alól a hegedűt, a cimbalmos félredobta a cimbalomverőt, s a táncosok homlokukat és gallérjuk mögött a nyakukat törölgetve kísérték helyükre a táncosnőiket.

A főszolgabíró azonban megállt a terem tulsó sarkán, összecsapkodta tenyerét, s hangosan harsogta:

— Hogy volt!

A primás felvette hegedűjét, s folytatódott a boszton.

— Szépen táncolnak — néztek össze a fal mellett üldögélő gardedámok.

— Szép pár! — csettintett nyelvvel néhány tánckibic.

A terem újra forgásba kezdett, a dallam csuszós parketté vált, a csuszós parkett pedig olvadó dallammá.

De a cigány újra letette a vonót, s harmoniátlan tömeggé kavardott az előbbi ütemes emberszalag.

A főszolgabíró most épp a cigány előtt állt, nem kellett végig kiáltania a termen, s csak csendesen intett a primásnak:

— Még egyet!

A boszton lágy, merengő hullámozása harmadszor vonaglott végig a termen.

Most már mindenki a főszolgabírót nézte és a doktorét. Mintha együtt jártak volna tánciskolába, vagy éve-kig együtt táncoltak volna a kaszinó bálján. Pedig most táncoltak együtt először életükben.

— Maguknak itélem a tánc szépségdíját, — tapsolt a kaszinóelnök felesége a főszolgabíró felé, mikor helyre vezette a doktorét.

II.

A doktorék mellékuccában laktak, mely kifelé nyílt a szabad mezőkre. A doktor a levegőt imádta, a tágas teret, a széles horizontot.

Mindent rá lehetett fogni az uccájukra, csak azt nem, hogy ott van a korzó. A főszolgabíró pedig sétálgatni szeretett volna arra felé, mert szívében olthatatlanul bízsergett a báléjszaka emléke.

Mikor először arra ment, a doktoré láthatatlan maradt. A csipkefüggönyök szemérmesen hullottak a ragyogó ablakokra. A ház előtt kocsik állt, valamelyik tanyára akarta vinni a doktort.

A másnapi séta már szerencsével járt.

A nyitott ablakon épp kihajolt a szép asszony.

— Kezét csokolom! — dobta felé hirtelen a főszolgabíró a szavak meleg lassóját.

— Maga itt, amere a madár sem jár?

— Sétálok, sétálok. Nézem az uccákat, tanulmányozom a községemet. Ez kötelességem. Rend lesz itt, rend lesz. Személyesen fogom ellenőrizni a rendeletek betartását. Nem lesz ezután mosóvíz öntve az uccára, asszonyom!

— Na, nálam eddig sem volt.

— Elhiszem. Magában meg is bízom. De a személyzet, asszonyom. Naponta erre fogok járni...

— S éppen csak engem ellenőriz?

— Egyelőre.

— De csak nem gondolja, hogy naponta nagymosást tartok?

— Ebben igaza van — nevetett a főbíró. — Hanem én mégis errefelé akarok korzózni. Maga mégis néha csak kihajol az ablakon, s egy kicsit elbeszélgetünk. Mert bizony a legközelebbi bál még nagyon messze van.

— Korzózni akar a mi uccánkban? Nem gondolja, hogy holnap már a verebek is azt csiripelik, hogy a főbíró kerülgeti a doktorét?

A főbíró a két ujjja közé csipte állát.

— Látja ebben igaza van. Hanem lehet énnékem hivatalos dolgom is itt, ha csinálók magamnak. Hová vezet ez a lehetetlen rossz ut a réten át?

— Portelekre.

— Na látja, egyszerű az egész. Megcsináltatom az utat, s a dolog nagy fontosságára való tekintettel személyesen ellenőrzöm az utépítést.

III.

A portelekiek vágyva-vágyott utja a megvalósulás küszöbére érkezett.

A főszolgabíró kötelességét túlhaladó lelkiismeretességgel vitte keresztül az elhanyagolt község régi jogos követeléseinek teljesítését. A közigazgatási bejárástól kezdve az utolsó gőzhenger elnyikorgásáig, jó időben és rossz időben ott volt a munkánál. Korholt és lelkesített. Gánecsokodott és dicséretet osztott. S ha csak módját ejthette, az ablakon elfogott doktorénak is beszámolt a közérdek szempontjából oly fontos utszakasz fejlődési eseményeiről.

Mikor az ut elkészült, a halás község küldöttséget menesztett az idők szavát megértő főbíróhoz, s hatalmas virágcsokorral fejezte ki szavakban kifejezhetetlen háláját.

A csokorból egy szál eljutott a doktoré ablakába is, s a virágszál mosolyogva integetett a most már vigan gördülő kocsik felé.

SEBESI ERNŐ:

VIZIÓ EGY RÉGI KASTÉLYBAN

Unalom porlott a szörnű cinteremben,
Egy rostély alól zöldesen kandikált egy arc
Megindult a kötornácon és penészbe botlott a szeme
Egy roppant sasorr ménék friss szagára éhezett
S az éccaka csak vitte a gazdátlan udvaron
Patkók hetyke árnyékát leste a homokban,
De egy szemtelen kakas álmatlan torkán
Új dallamok szóltak s a szerpentin porszürkés

Szallagján egy vörös is ott már mozgott:
Hajnali fuvallat benzinszagot küldött:
Gógós fordulókban sziszegett egy anachronisztikus autó —
A cinteremben most vak szeszélyt ablakot nyitott
A páncélzat megzördült, egy véletlen bocsánatot is kért
S a hajnal már bátran és szabadon
Rikoltott egy menzi madár ébredező csőrén.